

Aan het college van Burgemeester en Wethouders

van de gemeente Assen

Postbus 30018

9400 RA Assen

Onderwerp: Advies beleidskader Wmo

Assen, 22 juli 2014

Geacht college,

Uw verzoek om advies over de Kadernota Wmo 2015 “Niet zorgen voor, maar zorgen dat” versie juni 2014, hebben wij graag ontvangen. Wij waarderen de inspanning van uw organisatie om in een veld van vele onzekerheden en zoektochten een samenhangende kadernota te ontwikkelen die goede aanzetten biedt tot doorontwikkeling van het beleid. De raad heeft vooral waardering voor de sociale invalshoek die in de kadernota is gekozen. De nota kent een veelzijdige benadering en gaat in op de hoofdthema’s die de transitie van de Wmo behelst. Meerdere malen is ons meegedeeld dat 2015 het jaar van de transities is en er daarna tot 2018 aan de transformatie wordt gewerkt. Een begrijpelijke keuze. Dit past ook in het beeld van de ‘zachte landing’. We zijn echter wel benieuwd naar wat de daadwerkelijke transformatie gaat brengen en denken daar graag over mee. Gelet op de veelzijdige benadering en de hoeveelheid hoofdthema’s hebben wij er voor gekozen om het overzichtelijk te houden en in onze advisering de “Samenvatting van de Top 12” van pagina 3 en 4 te volgen. Aan het eind hiervan zullen wij enkele meer algemene opmerkingen maken.

We moeten wel constateren dat achter de kadernota nog vele uitwerkingsvraagstukken staan die van belang zijn voor een kwalitatief hoogwaardige vervaardiging van de verordeningen en beleidsregels.

Wij hebben de volgende adviezen voor u die niet het beleidskader als zodanig aantasten maar belangrijk kunnen zijn voor de verdere uitwerking.

1. De Toegang.

Wij onderschrijven het uitgangspunt dat de betrokken burger in maximaal 2 stappen op de juiste plek moet kunnen zijn. Het is een prettige gedachte dat de inwoners van Assen mogen rekenen op een snelle en integrale behandeling van hun verzoeken. Ook een goede aansluiting met de Wet Langdurige Zorg en de zorgverzekeringswet onderschrijft de participatieraad. Dit voorkomt dat burgers telkens naar een ander loket moeten en bevordert een effectieve hulpverlening. Het buurtteam zal naar ons oordeel hier de belangrijkste rol in moeten vervullen, ook bij complexere hulpvragen omdat dit team het dichtst bij de mensen staat.

Adviezen

Wij adviseren u de buurtteams meer zichtbaar te maken en zorg te dragen voor een volledige stedelijke dekking. Wij wijzen er op dat de regie over de buurtteams volledig bij u als gemeentebestuur behoort te liggen. Waarborging van een onafhankelijke en onpartijdige indicatiestelling en eventuele doorverwijzing hoort daarbij. Ook als leden van het buurtteam worden ingehuurd van zorgverlenende bedrijven. Het deelnemen van een wijkverpleegkundige en een buurtmakelaar aan de buurtteams juichen wij toe.

2. Eigen kracht

Adviezen

Aansluitend aan het door ons onderschreven uitgangspunt om de kracht en de mogelijkheden van de mensen zelf en hun omgeving optimaal te benutten, adviseren wij u de accenten nog breder te trekken. Juist op basis van het begrip: `Niet zorgen voor, maar zorgen dat` kunt u bevorderen dat de doelgroepen en hun naastbetrokkenen.

- de weg vinden naar..
- ondersteuning vragen voor..
- gefaciliteerd worden om..
- gestimuleerd worden om..

Dit vergt een brede communicatie met de doelgroepen en hun naasten mede om hun initiatiefrijksdom te versterken. Van de overheid, buurtteams en de zorgaanbieders mag verwacht worden dat zij meer met dan over de burgers overleggen. De zorgaanbieders zullen daarbij in belangrijke mate los moeten raken van omzetsuring en meer en meer moeten willen sturen op overdracht van kennis en ervaring aan het sociaal netwerk en aan de onbetaalde vrijwillige professionals. Het is daarbij van belang dat u voor de zorgaanbieders de juiste incentives kiest.

Wel is daarbij extra aandacht geboden voor burgers die geen of weinig eigen regie kunnen nemen. De complexiteit van het bestaan van zeer kwetsbare burgers is nauwelijks in regels te vatten en daarmee ligt het risico van overschatting van de capaciteiten van deze burgers door niet-specialisten op de loer. Dit is onder andere gebleken bij onderzoek naar de indicaties van het Centraal Indicatieorgaan Zorg bij psychiatrische patiënten in Friesland. Wij adviseren u in dergelijke situaties de problematiek te beleggen bij deskundigen door gespecialiseerde instellingen in te schakelen, zoals bijvoorbeeld MEE Drenthe of een vergelijkbare instelling.

3. Algemeen waar mogelijk, maatwerk waar nodig.

Het streven om algemene voorzieningen indien mogelijk te laten prevaleren op maatwerkvoorzieningen onderschrijven wij.

Advies

Wij adviseren u deze beleidsaanpassing zorgvuldig te monitoren. Een plan voor monitoring achten wij noodzakelijk om te volgen hoe een en ander in de praktijk functioneert. Er kunnen

burgers (het gevoel krijgen)daardoor in de knel (te) komen. Daarop moet zo nodig (direct op) kunnen worden bijgestuurd.

4. Van maatwerkvoorziening naar algemene voorziening.

Advies

Er zal duidelijkheid moeten komen welke maatwerkvoorziening u zou willen omzetten naar een algemene voorziening. Zorgvuldigheid is daarbij geboden. Zoals bekend heeft de gemeente Emmen een deel van de huishoudelijke hulp al vanaf 2013 tot een algemene voorziening verklaard. Vele, vele malen is deze gemeente door de rechter (Centrale Raad van Beroep) in het ongelijk gesteld. Wij adviseren u niet zo, op het scherp van de snede, te opereren. Dat past niet in het sociale domein waar het om gaat. Daar zijn zorgvuldigheid, een warm oog en een luisterend oor voor de belangen van de kwetsbare burger vooral maatgevend.

5. Eigen bijdrage

Advies

Wij adviseren u de incassering van de eigen bijdragen en de berekening daarvan geheel te delegeren aan het CAK. Dat voorkomt stapeling daarvan.

6. Sturing en regie

Adviezen

Bij het sturen op resultaat, kwaliteit en beheersing van kosten zult u eerst de te bereiken doelen helder moeten formuleren. Aanbieders van zorg zullen gestimuleerd moeten worden om zelfredzaamheid en participatie te bevorderen. Ook bij de zorgverleners zelf moet dit denken nog verder ontwikkeld worden. Er valt nog veel te winnen op het terrein van de maatschappelijke inclusie van kwetsbare mensen, zowel in de samenleving zelf als bij de zorgverleners. Bij de zorgverleners moet de blik meer naar buiten, naar de sociale omgeving, gericht worden. De samenwerking tussen betaalde zorg en vrijwilligers moet beter georganiseerd worden. U zult daar de juiste prikkels voor moeten definiëren. Wij adviseren u de aanbieders van zorg te toetsen op hun samenwerking met vrijwilligers en organisaties daarvan. Tevens dienen zij te worden getoetst op het hanteren van participatiemethodieken zoals de methode van de *individuele rehabilitatie benadering* of soortgelijke methoden.

7. Inkoop

Adviezen

Wij adviseren u te regelen dat de kleine zorgaanbieders en de identiteitsgebonden zorgaanbieders voldoende (ook financiële) ruimte en vrijheid krijgen dan wel behouden om hun specifieke taak voor hun (identiteitsgebonden) doelgroep op kwalitatief hoogwaardige wijze te kunnen blijven vervullen.

Of u al dan niet kiest voor het consortium model laten wij in het midden. Wij adviseren u voor een eventuele hoofdaannemer een maximum fee te regelen met voldoende ruimte en

bewegingsvrijheid voor eventuele onderaannemers. Verder vragen wij daarbij aandacht voor de verhouding tussen generalistische en specialistische zorg.

Wij adviseren u te waarborgen dat voor de te contracteren zorgverleners er een reële verhouding is en blijft tussen gediplomeerd personeel en personeel in opleiding en tussen vast en tijdelijk personeel. We adviseren u verder het voorbeeld van Groningen te volgen en geen zaken te doen met zorgaanbieders die boven de norm van de Wet Normering Topinkomens bezoldigen. In een tijd van bezuinigingen is het onverteerbaar dat topbestuurders meer verdienen dan de minister president. Het gaat om gemeenschapsgeld.

8. Gefaseerde aanpak

Advies

We onderschrijven de beoogde 'zachte landing' maar verzoeken u daarbij een halfjaarlijkse monitoring te organiseren. Als participatieraad verzoeken wij u eens per half jaar ons over deze ontwikkelingen te informeren. Wij zullen dan in de gelegenheid zijn u zo nodig tussentijds nader te adviseren.

9. Preventie

Advies

De aandacht voor preventie blijft in uw kadernota onderbelicht. We adviseren u dit onderwerp nader uit te werken. Daarbij dient aandacht te zijn voor de uitdaging om het sociale isolement van kwetsbare burgers te voorkomen. Sociale cohesie in wijken en buurten is daarbij een sleutelwoord, evenals het in beeld krijgen van kwetsbare burgers en deze outreachend doen benaderen door deskundigen. Jongeren vormen daarbij een speciale doelgroep. De samenhang met de kadernota Jeugd en het centrum voor Jeugd en Gezin zou beter geformuleerd kunnen worden. Ook wijzen wij op de samenhang met de 'harde' infrastructuur. Een goede en goed onderhouden wijk met passend en goed onderhouden groen (bijvoorbeeld door vrijwilligers verzorgd) waar het welbevinden van de burgers wordt bevorderd kan heel preventief werken. Ook wijzen wij in dit verband op de samenhang met Gezonde Leefstijl. Dat is eveneens een item dat in dit verband nadere uitwerking verdient.

10. Keukentafelgesprekken

Als participatieraad hebben wij ons voorgenomen in september met een advies te komen over de uitvoering/invulling van de keukentafelgesprekken. In dit advies zullen in ieder geval de competenties van de uitvoerders worden belicht alsmede het recht op bijstand bij de gesprekken door een deskundige.

11. Communicatie.

Wij hebben in het beleidskader een paragraaf over communicatie node gemist.

Advies

Wij adviseren u hierover een paragraaf in uw beleidskader op te nemen waarin u formuleert hoe u de communicatie naar de burgers tot uitvoering brengt. Er heerst veel angst onder de mensen. Dit vaak als gevolg van verkeerde of verkeerd begrepen informatie of juist het gebrek aan informatie. Wij adviseren u dan ook een op de problematiek toegesneden communicatieplan te maken en via deze systematiek luid en duidelijk en in begrijpelijke taal met de burgers te communiceren.

12. Cultuurverandering.

Een paragraaf over cultuurverandering missen wij evenzeer.

We hechten eraan bij u onder de aandacht te brengen dat de drie grote transities en transformaties een immense cultuurverandering vergen van uw organisatie, van de betaalde en onbetaalde vrijwillige organisaties én van alle burgers. Ook daartoe is een systematische beïnvloeding onontbeerlijk.

Advies

We adviseren u in de kadernota de cultuurverandering aan de orde te stellen en ook daarvoor een geëigend communicatieplan verder te ontwikkelen.

13. Tenslotte

Wij wensen u veel wijsheid en succes toe bij de verdere uitwerking van de beleidskaders en de verordeningen. We zien de resultaten en de tussenresultaten daarvan graag tegemoet voor verdere advisering. Tot een mondelinge toelichting zijn we graag bereid.
Hoogachtend,

De Participatieraad

F.H.J.M. van Kemenade,

Voorzitter.

A.P.Janssen

Secretaris.